

SUMMARY

Renovation of the Oršić-Rauch palace and its adaptation for a permanent display of the Croatian Historical Museum

Jasna Tomičić

The Croatian Historical Museum has since 1959 been housed in the Oršić-Rauch palace in Gornji Grad in Zagreb, where owing to lack of space its permanent display could not be presented. The Museum has staged exhibitions on the first floor so far, the remaining space having served as a depot. In 1984 the roof structure was repaired and moisture removed from the cellar. In 1986-87 the façades were renovated and an administrative building was constructed in the place of a former outhouse in the courtyard. It now contains offices, curators' offices, a library, and conservation workshops. In this manner more room was gained in the palace itself. The Museum has launched an adaptation of the interior and preparation for the permanent display by all curators of the various collections. Their aim is to tell the history of Croatia during thirteen centuries in a concise and clear manner, with the help of modern techniques. An unsolved problem remains the depot, whose solution lies only in the construction of an underground building in the courtyard, or in an extension of the museum to the neighbouring Mažuranić house. Thematic exhibitions on historical personages and events which will continue to be organized by the Museum will have to take place in other exhibition halls in Zagreb, starting with 1991.

NOVI POSTAV ETNOGRAFSKE ZBIRKE SAMOBORSKOG MUZEJA

Lela Roćenović
Samoborski muzej
Samobor

birke Samoborskog muzeja smještene su u kompleksu Livadićeva dvorca koji se sastoji od dvije zgrade: zgrada dvorca i na udaljenosti od desetak metara služinska kuća. Oba objekta su spomenici kulture. Kao na mnogim drugim

mjestima i ovdje će spomenici kulture poprimiti ulogu muzeja na taj način da budu samo prostori za izložene i pohranjene muzejske zbirke. Stari postav etnografske zbirke smješten je u služinskoj kući, a za novi postav predviđeno je isto mjesto. Inače, u svakodnevnom govoru muzejskih suradnika služinska kuća se naziva »kućica« – u suprotnosti s velikom kućom, dvorcem – sam naziv govori i o veličini i o nekadašnjoj njenoj važnosti.

Nakon saniranja vlage, uređenja prostora i drvenih eksponata, od kojih su neki oštećeni zbog djelovanja vlage, pristupit će se novom postavu etnografske zbirke (stari postav je zbog nedostatka stručnoga kadra neadekvatno riješen). U razmišljanju o načinima rješavanja novog postava nametnula su mi se dva. Postaviti etnografsku zbirku na neki od čestih načina, kao što je postavljanje po određenim temama: ekonomija, odijevanje i sl., ovdje ne bi bilo dobro zbog malih prostorija koje ne bi bile dovoljne za takvo, tematsko izlaganje. Znači, ostaje da se iskoristi ono što nudi sam prostor: služinska kuća svojom strukturom prostora odgovara seoskoj kući. Tako bi se pokušaj rekonstrukcije autentičnoga seoskog života (naravno, koliko se to uopće može postići)

odvijao u prostoru služinske kuće, koja po veličini prostorija, prozora pa čak i po lomu svjetla stvara određenu atmosferu intimnosti te tako može biti pogodna za obnavljanje sjećanja na seoski porodični kućni ambijent. Ambijent seoske kuće jedne obitelji seljaka srednjeg imovinskog stanja s kraja 19. stoljeća prikazao bi se u dvije prostorije u prizemlju, koje bi predstavljale gospodarski dio tzv. *pivnice* ili *zidanice*, i u prostorijama na katu koje bi predstavljale stambeni dio: kuhinja – *kubna*, soba – *hiža* i manja soba – *komora*. Taj raspored potječe i od služinske kućice, a dijelom je korišten i u starom postavu. Takav način prezentacije etnografskog materijala može pokazati veći dio kulture stanovanja te naznačiti način života određenog čovjeka u jednom vremenu i prostoru. On se najcjelovitije može dati preko kuće jer je to mjesto gdje se umire i rađa, gdje se proizvodi i troši, gdje se održavaju sve svečanosti. To je mjesto gdje se sastaju mnoge aktivnosti i mnogi putovi. Ujedno to je i najracionalniji način da se u smisljenoj vezi pokaže najveći broj predmeta koji pripadaju različitim segmentima života: i proizvodnji i obredu i praznovjerju. Takvim postavom svaki eksponat može pokazati puno: i sam za sebe i zajedno s ambijentom kojem prirodno pripada. Informacija koju eksponati daju je za posjetioca jednostavna i čitljiva jer materijal sam »progovara«.

Postavom bih htjela pokazati životnu svakodnevicu, a neke svećane trenutke pokušala bih postići samo nekoliko puta na godinu unošenjem nekih detalja koji obilježavaju npr. Božić, Uskrs i druge blagdane.

Dodatak postavu bila bi opća legenda koja bi dala odrednice u smislu prostora, vremena, osobe kojoj kuća pripada. Nekoliko zvučnika služilo bi povremeno vođenju posjetilaca, tj. davanju osnovnih informacija o načinu života ukućana. Još jedan dodatak informiranju posjetilaca bio bi mali tiskani vodič.

Da bi se sve to napravilo, treba obaviti još puno posla, kao što je uređivanje podova i zidova, podizanje nove peći, zaklanjanje grijanja, uvođenje dodatnih rasvjetnih tijela i dr.

Smjer kretanja posjetilaca ne bi bio strogo određen, željela bih da se slobodno kreću, kao u nečijem stanu.

Takav način izlaganja materijala neće poremetiti nekadašnji prostor služinske kuće tj. njezine povijesne strukture. Bilo bi dobro da se ona jednoga dana ponovo predstavi kao služinska kuća Livadićeva dvorca. To bi naravno imalo smisla jedino u slučaju da i dvorac funkcionira kao postav dvorca (u povijesnom i kulturnom smislu). To bi bila prava prilika da se nadomak Zagrebu (s potencijalno velikim brojem posjetilaca) pokaže dvorac i jedna služinska kućica koja bi otkrila i onaj drugi, »nevidljivi« društveni sloj. Naravno, to bi značilo da su muzejske zbirke na drugome mjestu. Nažalost, za to nema materijalnih mogućnosti.

Primljeno: 24. 5. 1990.

SUMMARY

On the new display of the ethnographic collection of the Museum in Samobor

Lela Roćenović

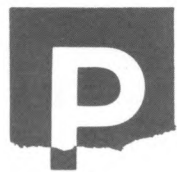
The collections of the Museum in Samobor are accommodated in the building complex of the Livadić manor house, a cultural monument. The ethnographic collection is placed in the servants' quarters, some ten metres removed from the manor house. After the building is dehumidified and repaired, and the wooden construction conserved, the new display of the collection will be laid out. The servants' quarters resemble in construction a local farm house, so that they will be arranged like a farmhouse from the end of 19th century. Two rooms on the ground floor will

represent the farming part of the house, the first floor containing the kitchen and the living quarters. The housing standards can best show the various activities taking place in the house and most of the objects used in various everyday situations. Several special rearrangements during the year would show the various annual festivities such as Christmas and Easter. It is not to be strictly defined in which direction the visitors should proceed through the exhibition. The exhibition will be accompanied by legends, a guide book, and auditive equipment for guided tours.

MUZEJ PRIGORJA SESVETE – KRONOLOGIJA I POSTAV

Vladimir Sokol
Muzej Prigorja
Sesvete

Kratka kronologija 1975–1990.

ovijest Muzeja zapravo počinje prije petnaest godina otkrićem (potpisanog) jednog, kako se kasnije pokazalo, važnog arheološkog lokaliteta na brijegu Kuzelin sjeverno od Sesveta, u travnju 1973. Ono je sljedećih mjeseci potaklo više

rekognosciranja prigorskog dijela sesvetske općine, kao volonterske djelatnosti, koja su na kraju rezultirala elaboratom predanim 5. studenoga 1975. IV Skupštine općine pod naslovom Valorizacija arheoloških lokaliteta općine Sesvete. Pokazavši od početka zanimanje za arheološku problematiku kao i njenu moguću ekonomsku iskoristivost na svom području, Skupština općine je 1976. godine podržala predložena istraživanja. U drugoj polovici te godine, uza suradnju Antičkog odjela Arheološkog muzeja u Zagrebu a na temelju rješenja Republičkog zavoda za zaštitu spomenika kulture, izvršena su

prva oficijelna arheološka istraživanja, na lokalitetu rimske ville rustice u Donjoj Glavnici (kasnije istražene do kraja). Nakon završetka iskopavanja bila je organizirana ekskuzija arheologa antičara iz zagrebačkih institucija na taj lokalitet, uz razgledanje drugih općinskih spomenika kulture. Usporedno s tim aktivnostima, polako je sazrijevala ideja da se u Sesvetama osnuje muzej kompleksnog sadržaja, čemu se pristupilo potkraj 1976. godine. Tada je (8. studenoga) odlukom Skupštine općine Sesvete formiran Inicijativni odbor za osnivanje Zavičajnog muzeja Prigorja. Zaposlivši prethodno jednu stručnu osobu u svoje službe (tada Sekretarijat za društvene djelatnosti) sa zaduženjem da izvrši sve potrebne pripreme radnje, općina Sesvete svojom odlukom donesenom 28. sripnja 1977. osniva Muzej. Tada još rani SIZ-ovi uključuju se također, odgovarajućim aktima. Iste godine i Republički komitet za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu izdaje nakon uvida svoje rješenje, te na temelju navedenih dokumenata Okružni privredni sud u Zagrebu 1978. godine registrira Muzej kao samostalnu radnu organizaciju.

Usporedno s administrativno-pravnim poslovima intenzivno se radilo na prikupljanju fundusa i terenskim istraživanjima; okupljali su se suradnici. U proteklih četrnaest godina arheološka iskopavanja ili sondiranja obavljena su na desetak lokaliteta: D. Glavnica-Frtić, Kuzelin, Moravče-Draščica i Rošnica, Dumovec, Gjurjekovec, Markovo polje, Vurnovec, Vugrovec, Šagudovec i Glavničica. Otkrivena su brojna nalazišta iz različitih epoha: prethistorije, antike i srednjega vijeka. Osobito je važno arheološko otkriće naselja Kelta na utvrđenom gradištu Kuzelin uz bilo Medvednice sjeverno od Sesveta, prvo do sada poznato na području Zagreba.

Desetogodišnja opsežna terenska istraživanja narodnoga graditeljstva Prigorja rezultirala su sa do sada istražene gotovo $\frac{3}{4}$ područja djelovanja Muzeja. Metodološki je obrađeno gotovo 2000 čvrstih uglavnom drvenih objekata, uz fotodokumentaciju oko 5500 negativa i dijapozitiva. Također, izvršene su brojne akcije prikupljanja i otkupa etnografskog i povijesnog materijala na terenu, te preuzimanje nekoliko manjih i većih fundusa arhivske i fotografske. Ulaskom općine Sesvete u Gradsku zajednicu općina Zagreba 1982/83. godine, uz sada izravno financiranje USIZ-a kulture grada, naš se razvoj ubrzaniije

Muzej Prigorja, Sesvete –
izgled zgrade; snimio: M.
Tomljenović